1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-4337

РІК LXX. Ч. 110. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ЧЕРВНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 12, 1963 No. 110. VOL. LXX.

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ПРИЗНАЄ ПОЛЕГШІ НА ЛІКИ І ОПІКУ НАД ДІТЬМИ

Вашинґтон. — Палатна Комісія Способів і Засобів 10-го червня відкинула урядову пропозицію збільшити податки від прибутків від дивіденд та признала полегші на лікування старшим особам та батькам, які опікуються дітьми. Комісія відкинула пропозицію республіканців, щоб від оподаткування були звільнені всі витрати на забезпечення на лікування. Ця сама Комісія відкинула також урядовий проєкт, щоб вільними від оподаткування були менші, як тепер, суми - витрати на лікування і ліки. Але зате Комісія признала, щоб особи у віці понад 65 років могли відтягати від оподаткування всі суми, без жадних обмежень, витрачені на лікування і на ліки. Особи у віці нижче 65-ох років мали б право відтягати від оподаткування ті суми, які вони видали на лікування і на ліки своїх батьків, що є у віці понад 65 років. Згідно з теперішнім законом вільні від оподаткування є тільки ті суми, які перевищують один відсоток від прибутків податковця. В справі податкових полегш батькам, які опікуються дітьми, то Комісія в загальному приняла урядові пропозиції. Ті полегші призначені для тих батьків, які мусять працювати і які мусять найняти для своїх дітей потрібних опікунів під час своєї праці. Ті гроші, які батьки витратили для тих опікунів, можна буде відтягати, як вільні від оподаткування. Але Комісія збільшила на один рік вік дитини в порівнянні є урядовою пропозицією. Комісія пропонує, щоб вільні від оподаткування були видатки на опіку над дітьми до 13-го року життя. Чоловік може відтягати від оподаткування і тоді свої витрати на опіку над дітьми, коли його дружина є хора в шпиталі, а не тільки тоді, коли вона померла. Вдівці і вдови могли б відтягати від оподаткування суми на діти не по $600 тільки по $900, якщо вони мають двоє або більше дітей. Вільна від оподаткування сума при одній дитині становила б $600. Комісія одночасно схвалила, щоб податки від прибутків від дивіденд були нижчі, як від прибутків з інших джерел. Ці полегші від прибутків від дивіденд були ухвалені за президентури Айзенгавера в 1954-му році, який хотів заохотити людей до інвестицій в цінні папери. Прибутки із дивіденд до висоти $50 є вільні від оподаткування, а від прибутків, що є вищі понад $50, власник має ще інші полегші. Президент Кеннеді проєктував скасувати ті податкові полегші від дивіденд, але минулого року Конґрес відкинув був урядову пропозицію. Як поставиться до цієї справи Конґрес цього року — невідомо, бо рішення Комісії Способів і Засобів є тимчасове.

Сенатор П. Юзик домагається української стенографістки

Оттава, Канада. — Проф. Павло Юзик був назначений сенатором в перших днях лютого цього року і перебуває тепер на сесії парляменту в Оттаві, домагається двомовної стенографістки. Норман Кемпбел, який пише про це в кореспонденції з парляменту, що була поміщена в газеті „Оттава Ситизен" в числі з 28-го травня, каже, що домагання за двомовними стенографістками не є новістю, але до цього часу під двомовними стенографістками розумілося ті особи, що знають англійську і французьку мови. Сенатор Павло Юзик, одначе, під двомовною стенографісткою розуміє особу, що знає англійську і українську мову. З цієї причини, пише Кемпбел, домагання сенатора П. Юзика викликало чимало хвилювання і сенатська комісія внутрішньої економіки збереться на наради, щоб обміркувати домагання сенатора П. Юзика. Якщо його домагання буде позитивно вирішене, то це створить прецедент в історії канадійського парляменту. Сенатор П. Юзик, що незабаром після свого назначення до сенату одержав в дарунку українську машинку до писання, вказав на велику купу листів, які він одержав в українській мові з різних сторін західньої Канади, між тим і українського листа від Сі-Бі-Сі. Він сказав, що Канада не є країною двох культур, але країною багатьох культур. Кожний канадійський громадянин повинен знати англійську мову, а другою мовою повинна бути французька або яка інша. „Чому ж в західній Канаді тією другою мовою не мала б бути українська мова? Двадцять сім відсотків нашого населення не є ані англійське, ані французьке". Сенатор П. Юзик пише Кемпбел, сподівається з ясувати свої погляди в питанні, що тепер так широко дискутується, в промові під час дебати над престольною промовою.

Сенатор Павло Юзик

(Із „Українського Голосу", Вінніпеґ).

В Роттердамі вшановано пам'ять полк. Є. Коновальця в 25-ту річницю смерти

Ротердам, Голляндія (д.к.). — Поверх 800 людей з усіх закутків вільного світу взяли участь у жалобних відзначеннях 25-их роковин смерти сл. п полк. Євгена Коновальця в Ротердамі, Голляндія. В урочистостях взяв участь увесь організований український націоналістичний рух. Багато інших представників українського вільного світу, з обох боків Атлантійського океану взяло участь у цих незабутніх святкуваннях. З зарядження голляндської поліції, святкування мусіли мати скромний, „інтимний" характер. Не вільно було давати комунікату до голляндської преси, не вільно було зложити вінця на місці злочину, не вільно було робити походу містом, не вільно було навіть урочистостей над могилою відбути в час, коли там були тисячі голляндців. „Респект" перед брутальною силою „старшого брата", мабуть, подиктував голляндцям заборонити українцям найелементарніший вияв протесту проти тиранії і скритовбивств.

Сл. п. полк. Є. Коновалець

Програма жалобних відзначень складалася з Академії, заупокійної Служби Божої і Панахиди на могилі. Згідно з поліційним побажанням, Академія відбулася вже о год. 9-ій рано, а Панахида на могилі аж о год. 5-ій попол., коли цвинтар офіційно замикається. Це, мабуть, тому, щоб не наразити голляндців на евентуальну ще одну бомбу.

Біля год. 2-ої ранку, в сусідній залі, де мала відбутися Академія, вибух вогонь і коли б не були погасили його скоро, цілий будинок мав згоріти. Частинно була ушкоджена заля, де відбулася Академія (вогонь ушкодив кілька крісел). Причини вогню не устійнено.

Академію відкрив в українській і голляндській мовах д-р Кушпета, а промову виголосив проф. Юрій Бойко, голова „Фундації для студій життя і діяльности пол. Євгена Коновальця", яка, до речі була господарем цих святкувань. Візантійський хор, під диригентурою проф. Мирослава Антоновича, відспівав „Прометей" К. Стеценка, зараз після відкриття Академії, а на кінець пісні: „У дві пари чесуть мари" — Недільського, „Та забіліли сніги" — М. Лисенка, „Гей не дивуйтесь добрії люди" — М. Лисенка та „Золоті зорі" — О. Нижанківського і національний гимн.

Молодий талановитий піяніст із Мадриду (Еспанія) п. Любомир Горницький відограв композиції Л. В. Бетговена, В. Косенка, Л. Ревуцького та Ф. Шопена. Заупокійну Службу Божу й Панахиду в церкві св. Антонія відправив Всч. о. мітрат Яків Перрідон при асисті о. Мирона Стасіва й голляндця о. ван Монтфор-а, який діяконував, та при співучасті Візантійського хору з Утрехту під управою д-ра М. Антоновича.

Над могилою, на цвинтарі Кроосвійк о. мітрат Перрідон відправив заупокійну Панахиду, а жалобні промови виголосили полк. Андрій Мельник, Голова Проводу Українських Націоналістів в імені ПУН і в імені системи ОУН і Братніх Організацій; Ярослав Стецько від ОУН(ЗЧ) і всіх організацій, що входять у її систему та п. Вашкович від — ОУН(з). Всі згадані вище українські націоналістичні середовища і велика частина їх складових організацій зложили вінки на могилі сл. п. Євгена Коновальця. Могила була вкрита квітами й синьожовтими лентами. В першу чергу видніє на могилі вінок від Вдови і від Брата д-ра Мирона Коновальця — „Євгенові — Брат".

З присутніх на урочистих святкуваннях треба згадати інж. Дмитра Андрієвського, члена ПУН; представників ОДВУ і УЗХ із ЗДА в особах пані Марії Квітковської і д-ра Квітковського; предтавників Об'єднання Українців у Великій Британії в особах п-нів З. Дмитрова і Гаврильчака; представників Української Національної Єдности в особах Ол. Бойка та А. Жуковського. Як уже згадувано, жалібне відзначення в Роттердамі двадцятьп'ятих роковин смерти сл. п. Полковника Євгена Коновальця, очолила „Фундація для студій життя і діяльності полк. Є. Коновальця", що складалася з таких осіб: проф. Ю. Бойка, Ярослава Бенцаля, Васьковича, д-ра Маковецького, Вінтуляка і Р. Дебрицького. Перед голяндською владою за всі урочистості відповідало Об'єднання Українців у Голяндії.

ЗДА ПРИПИНЯТЬ АТОМОВІ ДОСЛІДИ В ПОВІТРІ, — В МОСКВІ БУДУТЬ ПЕРЕГОВОРИ

Вашинґтон. — Президент Дж. Ф. Кеннеді, промовляючи на закінчення академічного року в Американському університеті у Вашинґтоні в мин. поведілок 10 червня ц. р., заявив, що Америка припиняє всі атмосферичні ядрові штучні детонації та що в Москві почнуться „на високому рівені" переговори трьох атомових великодержав про договір, який забороняв би такі експерименти в майбутньому. Президент застерігся, що це одностороннє рішення Америки не є рівнозначне з договором, але висловив надію, що воно допоможе справі підписання атомового договору, до якого Президент прив'язує велику вагу, як до першого ступня у міжнародному відпруженні та в загальному роззброєнні. Америка так довго не буде переводити своїх ядрових експериментів в атмосфері, як довго Совєти їх не відновлять. Ціла промова Президента, за винятком вступу, що був апологією установи університету, — була присвячена справі миру. Президент пригадав загрозу, що криється в сучасних переговорах у зброєнні та звернув увагу на парадокс, що дві найсильніші великодержави з найбільшими збройними силами, є виставлені на найбільшу небезпеку знищення. „Все, що ми збудували, все, для чого працювали, було б знищене в перших 24 годинах". „Ми обоє попались в злобний і небезпечний крутіж з підозрою на одному боці, що породжує підозру по другому боці, з продукуванням зброї, за якою слідує протизброя". Президент признає величезну трудність проблеми роззброєння і миру, але стверджує, що люди створили нинішню ситуацію і нинішню нищильну зброю і люди мають змогу знайти вихід з цієї ситуації. Припинення Америкою атмосферичних ядрових експериментів Президент вважає за доказ доброї волі Америки. Він вказав і на інші приклади цієї доброї волі, як ось доручення, що його давно вже дістали американські дипломати, щоб оминати все, що без потреби подразнювало б і було тільки „реторичною ворожістю". Водночас Президент коротко пригадав різниці між вільним і комуністичним світом. Мовляв, „ми не потребуємо приглушувати закордонних радіопередач з остраху, що вони пошкодять нашому світоглядові, — ми не хочемо накидати нашої системи народам, що їх не хочуть і ми здатні вступати в мирне суперництво з усіма народами у світі". Президент підкреслив, що „мир і воля йдуть разом", та що ЗДА не змагають до „пакс амерікана", себто миру, накиненого американською зброєю, а миру для всього людства, опертого на волі і справедливості.

Переговори у Москві почнуться в половині липня цього року і будуть насправді продовженням таких самих переговорів, які йдуть вже від 5-ох років, головно в Женеві. Формально в Женеві все ще засідає 17-членна конференція роззброєння, як Підкомісія Комісії роззброєння Об'єднаних Націй, що складається з усіх членів ОН. У цих нових переговорах у Москві братимуть участь знову ЗДА, Британія і СССР. За газетними інформаціями, Совєти матимуть змогу до того часу перевірити вже й становище комуністичного Китаю до справи атомового договору, бо 7 липня починаються в Москві совєтсько - китайські наради над вирівнянням розбіжностей в „ідеологічних" справах. Комуністичний Китай, який сам приготовляється до своєї першої атомової детонації, був до цього часу проти будь- якої заборони щодо атомових експериментів. Совєти також відкидали до цього часу всі суґестії щодо договору, який припиняв би детонації на суші, в повітрі і під водою а дозволяв на детонації під землею, та вимагали генеральної заборони всіх детонацій, але водночас ставили перешкоди в устійненні міжнародної контрольної системи, яка перевірювала б усякі підозрілі землетруси. Ще 24 квітня ц. р., коли американський амбасадор у Москві Фой Колер передав Хрущову американську пропозицію пожвавити переговори в Женеві, щоб добути їх з сліпої вулиці, Хрущов поставився неприхильно. Щойно 31 травня Хрущов погодився на передану йому під час його відпочинку над Чорним морем пропозицію президента Кеннеді і британійського прем'єра Мекміллена, щоб у липні перевести атомову конференцію у Москві. Американським репрезентантом буде за всією вірогідністю Джон МекКлой, колишній дорадник Президента в справах роззброєння, але називають також заступника державного секретаря Аверелла Гарримана. Одночасно американські коментатори висловлюють сумнів, чи в отих московських переговорах справа підписання договору про заборону ядрових експериментів матиме більший успіх, аніж мала його дотепер.

Працю матимуть тільки ті, які здобудуть потрібну освіту — заявляє Тейлор

Ню Йорк. — На зборах Американського Жидівського Комітету в Інституті Людських Взаємин промовляв містоголова Президентового Комітету в справах справедливого затруднення Гобарт Тейлор, який твердив, що „рівними при затруднюванні" можуть бути тільки ті, які здобудуть потрібну загальну освіту та крім того матимуть ще і якусь додаткову фахову освіту. Він сказав, що рівність при одержанні праці залежить в першу чергу від рівности освіти та вишколу робітника. Тейлор підкреслив, що число безробітних між невишколеними фахово робітниками становить поважну проблему, яку важко буде розв'язати тепер в добі механізації праці, коли до обслуги машин потрібні є освічені і фахово вишколені працівники. Тейлор виступає проти сеґреґованих шкіл, бо там немає можливостей дістати потрібне знання. Тейлор підкреслив, що урядові аґенції приймають на працю робітників без расового обмеження, як про це свідчать статистики прийнятих на працю осіб в попередньому році. Президентський Комітет інтервеніює і в приватних фірмах, щоб затруднювали робітників незважаючи на расові різниці.

Пірсон просить ЗДА більше уваги звертати на Канаду

Савт Бенд, Індіяна. — Прем'єр Канади Лестер Б. Пірсон, промовляючи на закінченні шкільного року в Університеті Нотр Дам, нарікав на те, що ЗДА деколи не свідомі того, що на північ від їхніх кордонів існує Канада. Промовляючи з приводу того, що Університет Нотр Дам відзначив його почесним доктором права, Пірсон сказав, що взаємини між ЗДА і Канадою є „добрі", але вони не завжди є „легкі". Оця „турботність" у взаєминах між обидвома сусідами, на думку канадійського прем'єра, виникає внаслідок того, що ЗДА мають на 10 разів більше населення, як Канада. Канадійці завжди турбуються американцями, а американці поважно думають про Канаду тільки тоді, коли є „щось недобре за північним кордоном". Пірсон сказав, що канадійці турбуються, коли американці суворо дивляться на них, але канадійцям не подобається і те, коли американці їх не помічають.

В Шикаґо відбувся 28-ий з черги „Союзовий День"

Шикаґо, Ілл. — В неділю 9-го червня, тут на пікніковій площі Форест Гил відбувся традиційний, бо вже 28-ий з черги День Українського Народного Союзу, в програму якого м. і. входила передача прапору УНСоюзу найбільш успішній в минулорічній організаційній кампанії шикаґівській окрузі та передача прапору Відділів УНСоюзу округи найбільш успішному в організаційній кампанії відділові, а дальше вибір найпопулярнішої дівчини та подібне. Переходовий прапор УНСоюзу передав заступник голов. предсідника інж. Степан Куропась голові Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Шикаґо, гол. радному Таррасові Шпікулі, який з черги передав управі 379-го відділу переходовий прапор Відділів УНСоюзу округи в признання за те, що згаданий відділ здобув в минулорічній кампанії 74 нових членів, вибившись цим успіхом на перше місце. На королеву популярности обрано Віру Свірську з 220-го відділу УНСоюзу. В імпрезі, крім згаданих заст. гол. предсідника інж. Степана Куропася і гол. радного Тараса Шпікули, взяли участь також інші головні урядовці з того міста: гол. контролер Іван В. Іванчук та гол. радні Гелена Олек і проф. Мирон Куропась. Гол. контролер дир. Петро Пуцило був перешкоджений.

Більшість республіканських делеґатів підтримують кандидатуру сен. Ґолдвотера

Вашинґтон. — Щоденник „Індіянополіс Нюз" із Індіяни перевів опитування між 1 331 республіканським делеґатом на Республіканську Крайову Номінаційну Конвенцію в 1960-му році і ствердив, що велика більшість опитуваних підтримує кандидатуру сенатора з консервативного крила Республіканської партії Беррі Ґолдвотера. Сенатор Ґолдвотер дістав 48% голосів — 707; Рокефеллер — 34.5% або 244 голоси. Газета подає, що це опитування відбулося перед одружінням Рокефеллера, але коло 100 голосів на нюйоркського губернатора надійшло вже після його одружіння. В опитуванні не брали до уваги справу одружіння Рокефеллера. Мишиґенський губернатор Джордж Ромні дістаґ тільки 3.4% голоса — 24; колишній віце - президент Р. М. Ніксон — 7; губернатор Пенсилвенії Віллям Скрентон — 9.

ДОДЕРЖУЄ ПРИРЕЧЕННЯ

Червень — місяць не тільки ґрадуацій, але й ґрадуаційних з'їздів. На одному з таких з'їздів, що відбувся у Ст. Луїс у 50-річчя ґрадуації на Вашинґтонському Університеті, один із тодішніх ґрадуантів і тепер заслужений полковник армії ЗДА, Джозеф Е. Волмер, додержує свого студентського приречення, що у 50-річчя ґрадуації він — стане на голову.

Британії загрожує криза уряду внаслідку скандалу одного міністра

Лондон. — Опозиційна Партія Праці домагається димісії прем'єра Гаролда Мекміллена у зв'язку з скандальною аферою військового міністра Джона Профумо, який зрікся в середу минулого тижня свого становища. Джон Профумо втримував близьке знайомство з 21-річною моделькою Кристиною Кілер в тому самому часі, як вона стояла у близьких зносинах з заступником совєтського військового атташе в Лондоні, капітаном Євґенієм Івановим. Справа набрала розголосу, як ще інший приятель тієї дівчини стріляв до неї через двері в її помешканні і його арештували та згодом засудили на 7 років в'язниці. Майже в тому самому часі засуджено на три роки в'язниці ще іншого молодого чоловіка за напастування Кристини Кілер. Коли вона, щоб виминути публічного розголосу, зникла з Англії, були поголоски, що це Профумо облегшив їй можливість негайного виїзду. Журналісти віднайшли її в Еспанії і вона вернулась до Лондону. Про близьке знайомство міністра Профумо з Кристиною Кілер виявив поліції лікар Стефен Вард, який познайомив однаково того міністра, як і большевицького капітана з тією дівчиною. В минулу суботу арештовано Стефана Варда. Військові чинники розслідують, чи Євгеній Іванов не використав своє знайомство з Кристиною Кілер, одночасною приятелькою військового міністра, для шпигунських цілей. Джон Профумо спершу, 22 березня ц. р., рішуче заперечив в палаті громад всім „злобним поголоскам", але потім признав що та його заява була брехлива і зголосив димісію. Прем'єр Мекміллен вернувся в минулу неділю з короткого відпочинку в Шотляндії до Лондону та наражувався з деякими членами свого уряду над ситуацією, яка — за твердженням коментаторів — є найприкрішою кризою від часу невдачної воєнної виправи проти Єгипту за урядування Антоні Ідена.

● Зеновій Онишкевич, артист-маляр молодшої ґенерації, знаний із своїх успішних виставок образів в Ню Йорку і Вашинґтоні — від'їхав в п'ятницю, 7-го ц. м., на кораблі „Юнайтед Стейтс" у поїздку і приблизно однорічний побут в Европі для дальшого поглиблення свого мистецького досвіду.

В АМЕРИЦІ

● Віце - президент Линдон Б. Джансон, промовляючи на закінченні шкільного року в Туфтс університеті в Медфорді, Массачусетс, сказав, що ЗДА мусять здійснити все те зобов'язання, яке міститься в конституції, яка ґарантує рівні можливості для всіх американських громадян, бо інакше „ця справа буде вибуховою". Віцепрезидент дістав почесний докторат права від цього університету.

● Державний секретар Дін Раск промовляв в університеті стейту Ровд Айленд, діставши від нього почесний докторат і сказав, що расова боротьба у ЗДА є „історичною трагедією", яка підкопує позицію цієї країни за кордоном, який хотів би уважати ЗДА за провідну країну у вільному світі. З такого стану у цій країні радіють американські вороги і турбуються ним наші приятелі, — казав Раск.

● Асистент державного секретаря в справах персональних Віллям Дж. Крокетт заявив у Палатній Підкомісії Видатків, що Державний Департамент цього року мусів вирішувати 212 випадків працівників того департаменту, які не були певні в тому, що вони зберігатимуть тайну в справі безпеки цієї країни. Між ними було 100 сексуально ненормальних працівників. Відкинули просьби про прийняття на працю 152 аплікантів тому, що вони були пияками, психічно нездоровими, з неморальною поведінкою і можливими шпигунами.

„Друкарський чортик" У вчорашньому повідомленні про благословення прапору 26-го куреня Українських Пластових Юначок ім. Олени Степанів в Джерзі Сити, ім'я одного з провідників імпрези має звучати Іван Нинка.

У СВІТІ

● Східньо - німецькі власті шиканують від минулого тижня залізничний і коловий рух на шляхах, що ведуть до та з Західнього Берліну на Захід. Через зупинювання довгими годинами авт і потягів, ніби задля провірювання документів, псуються серед гарячого літа багато ярин, овочів та набілу. Гадають, що це своєрідна помста за арештування в Західньому Берліні одного східньо-німецького журналіста, що займався шпигунством.

● Британська Ліґа проти жорстоких спортів закликає до активних демонстрацій проти традиційних в Англії ловів з нагінкою на лиси й іншу звірину. Противники того ловецького спорту заповідають, що вони уладжуватимуть „сидючі страйки": сідати впоперек нагінки і ловців, наражуючись на поранення і смерть, щоб таким чином спопуляризувати цю справу.

● Королева Єлисавета II надала 2.100 британійцям різні почесні титули з нагоди роковин своїх народин. Вони були насправді 21 квітня, але щойно в п'ятницю 7 червня відбулася традиційна військова парада і у зв'язку з нею проголошено листу відзначених. Є між ними люди різних станів, звань і професій. Високе відзначення дістали м. і. представник Британії в ОН Патрік Дін, прімабаллерина Аліція Маркова, досмертним лордом став д-р Чарлз Гілл, ордер Британської Імперії за заслуги для безпеки на вулицях дістав популярний комік-клови Ніколай Поляков і ін.

● У Токіо відбулась успішна конференція індонезійського президента Сукарна з маляйським прем'єром Абдул Рахманом. Індонезія і Філіппіни протестували проти пляну Маляйської Федерації приєднати до себе Північне Борнео, Саравак і Бруней та разом із Сінґапуром створити нову сфедеровану державу Маляйзію. В цій справі відбувається тепер в столиці Філіппін Манілі конференція представників Філіппін, Індонезії і Маляїв, але взаємна атмосфера, ніби злагіднилась.

● У Західній Німеччині перестане діяти так званий „Дер амеріканіше Цуґ", — американський залізничний потяг, який складався з паротягу Дізеля і трьох люксусових вагонів та стояв до виключного розпорядження американської амбасади. Річне утримання того потягу коштувало дол. 119.000 і було покриване з Берлінського окупаційного фонду. Тепер Конґрес запротестував проти того видатку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Односторонні пацифісти

У політичному додатку до недільного „Ню Йорк Таймсу" з 9-го цього місяця появився лист - відозва викладачів 80-ох американських коледжів і університетів, між якими є й такі передові високошкільні установи, як Колумбійський університет в Ню Йорку, Гарвардський університет в Кембриджі, Месс., Принстонський у Принстоні Н. Дж., Єйлський в Ню Гейвені, Конн., Каліфорнійський у Барклі, Мессачусетський Інститут Технології в Кембріджі, Месс. — та інші. Разом кругло 1 200 професорів і викладачів підписали це звернення, титул якого становить цитата з промови президента Кеннеді: „Людство мусить покласти край війні, або війна покладе край людству". Заголовок передає тенденцію звернення: це палкий пацифістичний заклик.

Ділові аргументи оцих професорів такі: Америка має подостатком всякої, зокрема ядрової, зброї і збільшення її не лежить в інтересі країни, бо воно посилює, а не поменшує загрозу війни; отож відновлення атомових детонацій було б знову — за словами президента Кеннеді, — „великим нещастям для всіх заінтересованих", і тому треба обов'язково добитися договору з Совєтським Союзом про припинення всіх ядрових експериментів; спір за число міжнародно - контрольних станиць не повинен бути перешкодою у цьому, бо він є спором політичної, а не військової натури... Цей останній наведений тут арґумент виявляє пораду авторів того звернення: виректися принципу, що договір про припинення ядрових експериментів повинен мати ґарантії проти підступного зламання його большевиками, і підписати такий договір з виключенням взагалі міжнародної контрольної системи. Автори звернення вважають, що такий договір є першим кроком до „майбутности без загрози атомової війни", і тому „договір про заборону атомових спроб необхідний — негайно!". Щоб зробити натиск на Президента і Конґрес у користь такого договору, 1 200 американських високошкільних викладачів закликають громадян писати до них масово листи.

У тому зверненні нема ані натяку на те, що мир у світі, міжнародне роззброєння та договір про припинення ядрових експериментів залежать від двох світових потуг: Америки і Совєтського Союзу. Нема ані згадки про сутню причину міжнародного напруження, якою є офіційно заявлене і раз-у-раз потверджуване Москвою змагання комунізму до заволодіння світом. Те звернення писане так, начебто все залежало виключно від доброї волі Вашинґтону, бо добра воля Москви ніби стоїть поза всякими сумнівами.

І тому те звернення 1 200 високошкільних викладачів — це сумний документ декаденції частини американських інтелектуалів, заражених пораженським пацифізмом англійського зразка „краще бути червоним, як мертвим". Інтелектуали є звичайно рушійною революційною силою. Але інтелектуали можуть стати і розкладовим чинником, якщо вони задивлені односторонньо в доктрину, якій перечить життьова дійсність. Одинока потіха, що з кількасот тисяч викладачів 1245-ох коледжів і університетів в ЗДА (один каліфорнійський має 5 968 викладачів) число 1 200 не повинно лякати.

Пізнє відкриття

Америка — країна контрастів. Цю проблему знаменито з'ясував свого часу відомий автор багатьох „найліпше продаваних" книжок, Джан Ґунтер, у своїй книжці „Інсайд Ю. С. А.". А втім, це бачить кожний спостерігач. Символом тих контрастів може послужити найвищий у світі Будинок Імперіяльного Стейту в Ню Йорку, в сусідстві якого стоїть халабуда на два поверхи.

Ці контрасти спостерігається в усіх ділянках, включно з політикою. На один з таких контрастів і хочеться звернути увагу.

Американська преса у своїх повідомленнях не грішить особливими симпатіями до визвольних рухів поневолених червоною Москвою народів. А проте, якщо переглянути річники великих і малих американських газет за останніх сорок років, то в них можна знайти безліч всіляких інформацій про постійну боротьбу комуністичного режиму проти „буржуазного націоналізму" в неросійських країнах, зокрема в Україні.

У світлі цих фактів, яким же контрастом мусить звучати такий заголовок „звіту очевидця" в останньому виданні відомого журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з датою 17-го червня, в якому дослівно написано: „Новий натиск на червону імперію — націоналізм проти комунізму". А в підзаголовку ствердженo, що „націоналізм, а не комунізм змінює Східню Европу". Очевидцем, що зробив це відкриття, є Алекс Кучеров, і пише він про... Румунію.

Не можна мати багато застережень до його стверджень. Вони слушні і цікаві, як то румуни, не зважаючи на ввесь тиск із Москви, все ж таки потрапляють більше чи менше влаштовуватись по своїй власній волі зокрема в економічній ділянці. Але із заголовку читач може набрати враження, що тільки румуни і щойно тепер спромоглися на те, щоб червоному московському комунізмові протиставити свій націоналізм. Тим часом автор і співробітники цитованого журналу, якби полисткували річники цього журналу і переглянули блискучі статті його редактора Дейвіда Лоренса, то могли б легко переконатися, що цей „новий натиск на червону імперію" має стільки років, скільки має сама імперія, яка марно зосереджує свої сили для боротьби проти українського „буржуазного націоналізму".

Історичний скандал

Британія, зокрема її консервативний уряд прем'єра Мекміллена, переживає один із найбільших скандалів після того, як міністер війни Джан Профумо признався до своїх зв'язків з дівчиною підозрілого характеру і поведінки, міс Христиною Кіллер. Ця справа може й не набрала б міжнародного розголосу, якби з тією самою дівчиною не вдержував любовні зносини совєтський морський аташе в Лондоні, Євґеній Іванов. Справою мусіли зацікавитись англійські чинники безпеки, англійський парлямент, і вся та історія експльодувала як міжнародний скандал, що може потягнути за собою резиґнацію уряду.

Очевидно, що на всяких брудах і скандалістиці користає червона Москва, для якої кожний засіб — від проституції починаючи, а на убивстві кінчаючи — „добрий", якщо він служить її підривним цілям.

М. Чировський

„НА СХОДІ БЕЗ ЗМІН"

Колись Карл Маркс писав про капіталістичну економічну систему, що вона, мовляв, полишена на ринкову конкуренцію і незабезпечена жадними заходами, зазнаватиме щораз грізніших коньюнктурних коливань, які враз із іншими капіталістичними протиріччями приведуть її до цілковитого занепаду.

І от совєтські комуністи, захопивши владу, заходились плянувати. Запровадили економічне плянування також і в сателітних країнах. А по якомусь часі стали вихвалятися, що доженуть і випередять своєю промисловою продукцією Америку.

Нам, українцям, добре відомі господарські осяги Совєтського Союзу. Але західні, зокрема американські, лібeрали ніяк не хотіли бачити правду і постійно дошукувалися неіснуючих чудес комуністичного господарського плянування. Та годі було довше відвертатися спиною до дійсности.

Кілька тижнів тому Господарська комісія Об'єднаних Націй для Европи опублікувала свій 160-сторінковий звіт про економічне положення в СССР і інших комуністичних країнах. З того звіту виходить, що економіка цих країн у 1962-му році, видимо, погіршилась у порівнянні із 1960-им і 1961-им роками.

Основним є тут факт неуспішности господарського плянування, яке за довгі роки не потрапило збалянсувати зросту і занепаду в економічних процесах. І хоч ці вагання комуністичної економіки усією своєю природою відмінні від вагань економіки капіталістичних країн, вони рішуче заперечують гіпотези Карла Маркса і доказують ясно, що комуністична плянувальна система в своїй суті куди гірша від економічної системи сучасних ЗДА.

Народне господарство СССР від самих початків свого існування переживало отакі коливання, свідками яких є ми сьогодні.

Деякі американські економісти твердили, що совєтське господарство зростає на вісім, а американське тільки на три відсотки річно. Може воно так і було. Але в 1962-му році цей відсоток росту совєтського господарства обнизився до шести, а у 1963-му році обнизиться ще більше. Тим часом ріст американської економіки може в 1963-му році осягнути 3.5%.

В інших комуністичних країнах з їхнім відсотковим річним економічним ростом справа ще гірше: у Чехо - Словаччині у 1962-у році він дорівнював зеро, в Польщі і Східній Німеччині — 3%, а в інших сателітних країнах був на 50% менший, як пляновано.

Недобір у господарському рості СССР пояснюється багатьома причинами. Спадає там видайність праці, обнижується продуктивність інвестицій, значно недовиконується плян рільничої продукції; сільсько-господарські робітники покидають колгоспи і тікають до міст, де недостача кваліфікованої робітної сили у різних галузях промисловости відчувається так гостро, що большевицький уряд змушений був заборонити зміну місця роботи, відновлюючи тим самим сталінські методи контролі ринку праці.

Найбільші недоліки комуністичного плянування виринули в ділянках заготівлі і розподілу пального та сировини. Сировини для індустріяльного виробництва скрізь бракує, і це у великій мірі гальмує продукційні процеси і ріст совєтського господарства.

Отже — совєтський громадянин сьогодні, як і минулими роками, терпить недостачу основних продуктів і товарів. До того ж якість наявних на ринку товарів жалюгідна. Дослідник совєтської технічної літератури із Конґресової бібліотеки, Дж. Гойєр, каже, що 10% тракторів, вироблюваних Володимирським тракторним заводом, зараз таки з конвеєра ідуть до направи; 60% телевізорів псуються перед закінченням ґарантованого шестимісячного періоду; телефонічні апарати служать лише 12% технічно передбаченого часу; 100% автоматичних пралень Челябінського заводу бракується; 90% дентистичних приладів не надаються до вжитку. 50-80% музичних інструментів ні до чого непридатні.

Отже плянова масова продукція без конкуренції і відповідної винагороди робітників і технічного персоналу фабрик веде до цілковитого провалу.

Пляни будівництва житлових приміщень в СССР залишились так далеко позаду, що їх прийшлося наполовину скоротити.

Господарське положення СССР дошкульно погіршується хрущовською допомогою так званим економічно - відсталим країнам. Конкуруючи у цій справі із ЗДА, СССР перебрав на себе завдання далеко понад свої спроможності. В обличчі внутрішньої господарської кризи закордонна допомога стала величезним тягарем для совєтської економіки і викликає гострий спротив совєтської публічної опінії. Наприклад, недавно портові вантажники в Одесі відмовилися ладувати масло для Куби, заявляючи, що вони самі і їхні земляки масла не мають.

Одначе й ті 12 більйонів долярів совєтської господарської і мілітарної допомоги малощо спряли в поширенні комунізму в світі. Що більше, в деяких країнах, які одержують совєтську допомогу, арештують і замикають у в'язницях місцевих комуністів. Винятком є тут Куба ,як новий бастіон комунізму. Але утримування її коштує Москві неспівмірно дорого. Азійські відсталі країни є для Москви ніби відром без дна, допомога африканським народам їй не під силу, а Південну Америку порівнюється із трясовинням, що засмоктує совєтську допомогу без видимих економічних успіхів.

ЗДА видали на допомогу різним країнам $100 більйонів, а СССР, як згадано вище — $12 більйонів. Американська допомога увінчалася повним господарським відродженням Европи і Японії, покращанням економічних відносин у деяких країнах Латинської Америки, економічним просперитетом на Формозі і затримкою комуністичного походу у багатьох пунктах земної кулі. Рівночасно на американських ринках розгін і ріст. Всі важливіші показники економіки ЗДА ростуть; виробництво сталі і автомашин, продукція електричної енерґії, видобуток нафти, транспортовий вантаж вказують на поворот просперитету.

Отже, і тут помилився Карл Маркс, якому марилося, що в економічних кризах задушиться капіталізм...

Тим часом внаслідок господарських злиднів в СССР зростає там нервозність, посилюються політичний терор і антирелігійна кампанія, ведеться гостра боротьба проти спекулянтів, „паразитів" і „дармоїдів", обмежується і без того мізерні присадибні господарства. Словом, відживає в дещо зміненій формі стара приповідка: „Ні корови, ні свині, тільки ... Хрущов на стіні".

Юрій Таркович

ДЕМПІНҐ СОВЄТСЬКОЇ НАФТИ

Недавня відмова Західньої Німеччини продати СССР 167 000 тонн спеціяльних сталевих рур, які вживається для достави нафти, звернула увагу на щораз більше зростаючий демпінґ совєтської нафти в різних країнах світу. Добре відомий совєтський демпінґ української пшениці в 30-их роках, коли на Україні шалів штучний голод.

Згадані спеціяльні рури потрібні Москві для збільшення експорту нафти; для достави її безпосередньо в західні країни або в совєтські морські порти, звідки її транспортується кораблями у всі частини світу. СССР тепер намагається купити ці рури в Англії, і внаслідок цього постав поважний конфлікт між Бонном і Лондоном.

У 1962-му році СССР продав за кордоном, переважно вільним країнам яких 50 000 000 тонн нафти і нафтових продуктів. Цього року большевики плянують продати вже 60 000 000 тонн, а в наступному році 72 000 000 тонн. Отже, якщо йде про демпінґ, то СССР справді виконує намічені пляни.

Тільки за три роки, 1959 — 1962, совєтський експорт нафти подвоївся, зрісши з 25 до 50 мільйонів тонн. Добування нафти в СССР кожного року збільшується і в 1962-му році становило 186 000 000 тонн. Тепер СССР в добуванні нафти стоїть уже на другому місці після ЗДА, які добувають кругло 400 000 000 тонн річно.

Та справа в тому, що експорт совєтської нафти іде на шкоду внутрішнього ринку, бож в СССР нафти і далі не вистачає. І комуністична преса тепер одверто признає, що експорт совєтської нафти це таки справжній демпінґ. У числі 4-му „Экономической Газеты" за 1962-ий рік совєтський економіст Рачков пише, що СССР „продає нафту по цінах значно нижчих, як інші світові продуценти нафти. Інші совєтські автори пишуть, що ціллю того демпінґу є „знищення нафтових монополій" Заходу.

Західні країни, як Західня Німеччина, яка відмовилася продати СССР нафтові рури, з одного боку, нібито поборюють совєтський демпінґ нафти, але з другого боку ці ж самі країни досить охоче купують совєтську нафту, заохочувані надзвичайно низькими цінами. Найбільше купує демпінґової нафти Італія, на другому місці стоїть Японія ,а на третьому ця ж сама Західня Німеччина. Совєтську нафту у великій кількості купують також Фінляндія, Австрія, Франція, Єгипет. Куба утримує своє господарство, зокрема транспорт, виключно завдяки совєтській нафті.

Для перевозу демпінґової нафти потрібно багато кораблів т. зв. танкерів. І СССР будує ці кораблі у великій кількості у себе, переважно в Ленінграді, і в таких країнах, як Італія, Фінляндія, Японія, Данія, Англія, Польща і Югославія.

Совєтський журнал „Морской Флот" в ч. 12 за 1962-ий рік і в ч. 1 за 1963-ий повідомляє, що найбільша нафтова фльота СССР знаходиться тепер на Чорному морі. Всі кораблі цієї фльоти нові, тобто не має вона жадного з-перед другої світової війни.

На Чорному морі є два великі нафтові порти, в Батумі і Туапсе, і, крім того, будують три нові порти в Новоросійському, Теодосії і Одесі. Нафту в порти Чорного моря доставляють нафтопроводами або спеціяльними кораблями з Каспійського моря, які пливуть із Баку по Волзі, потім каналом Волга — Дон в Озівське море і звідти у Чорне море. Деякі із цих кораблів пливуть із Каспійського моря прямо в чужоземні порти Середземного моря, перепливаючи Чорне море і Дарданелли.

Навели ми такі, здавалося б, незначні деталі для того, щоб вказати на совєтську винахідливість, якщо йде про демпінґ.

Тоннаж совєтських кораблів-танкерів увесь час росте і за останніх 3-4 роки потроївся. Тільки в одному 1962-му році в Польщі побудовано для СССР 6 танкерів, а Югославія зобов'язалася у січні цього року побудувати аж 15 танкерів, кожен по 22 000 тонн посмісности.

Насувається питання: чи Польща, а передусім Югославія не будують ці кораблі-танкери для Москви за гроші, одержувані від ЗДА у формі допомоги? Неприємне питання, якого важко позбутися.

Актуальна публікація

У відомомому видавництві Загальної Бібліотеки Українсько - Канадійського Т-ва у Вінніпезі появилася праця д-ра М. Марунчака: „Система німецьких концентраційних таборів і політика винищування в Україні".

Як видно з назви цієї книжки, автор займається двома питаннями найновішої історії України, які позначені кривавими слідами в житті українського народу. Як кількарічний в'язень німецьких концентраційних таборів, д-р М. Марунчак розкриває перед читачем широку їх картину, детально з'ясовуючи умови праці і життя в'язнів та засоби їх винищування. Окреме місце в книжці присвячене в'язням української національности. В другій частині своєї книжки автор розглядає гітлерівську політику в Україні взагалі, зупиняючись, зокрема, над масовими розстрілами, грабунками, знищенням матеріяльного та духового майна, в результаті чого українські землі мали стати відкритим колоніяльним простором для німецьких завойовників.

Хоч від часу подій, що ними займається д-р Марунчак, минає вже друге десятиріччя, вони ні в чому не втратили своєї актуальности. Насамперед треба ствердити, що питанням гітлерівської політики в Україні українська еміґрація присвятила дуже мало уваги. В той час, коли всі народи, що впали були жертвою німецької окупації, поширили в світі численну літературу про роки їхніх страждань, у нас не тільки чужими мовами, але й по-українськи написано про це мало. Тож нічого дивного, що в світі мало знають про справжню дійсність в Україні в роках німецької займанщини, що більше, поширено про нас чимало невірних мітів. Наша коротка історична пам'ять і тут на нас мститься. Правда, багато писалось про політику німців у совєтській пресі і літературі. Але совєтські джерела замовчували або фальшували основне, а саме — боротьбу і цілі організованого українського визвольного руху.

Праця д-ра Марунчака актуальна ще й з іншої причини. Хоч теперішньому німецькому урядові і всьому німецькому народові добре відомо про гітлерівські розбої в Україні, ніякі урядові, півурядові чи хоч би поважні громадські кола Німеччини досі не засудили цього насильства над українським народом. А це немаловажна справа. Тут іде не тільки про моральну сатисфакцію, але також про становище сучасного німецького режиму до питання державної самостійности українського народу і тим самим заперечення колишніх німецьких аспірацій на Сході, якщо вони досі в когонебудь із німців ще існують.

М. П.

„ЖИТЬ СТАЛО ЛУЧШЕ, ЖИТЬ СТАЛО ВЕСЕЛЕЙ"

Де — це всі знають: в СССР, зокрема в Україні. От у передмові до ілюстрованого альбомика „Тернопіль", що його випустило видавництво УССР 1962-го року, редактор В. І. Костюк пише, що в Тернополі перестала існувати тюрма (!), що воно (місто) „гарне і гордовите, задумано слухає і стиха шелестить тополиним листом, наче дякує тим людям, що дали йому друге життя на землі".

А яке те життя гарне і веселе, про це скажу вже не на основі друкованих вісток, а на основі листа, писаного із сусідньої Тернополеві Золочівщини:

„В моїх околицях був торік недорід, і колгоспи зовсім не заплатили людям за трудодні ані зеренця, ані копійки. У понурому настрої відсвяткували люди Великдень. В селі Р. нема священика вже рік, у селі Ш. церква зачинена. Люди сходилися на Великдень під церквами і самі молилися, співали і святили паски. Усі хрести і фіґури на полях і роздоріжжях давно понищені комсомольцями. В селах Р. і Ш. уночі з Великої П'ятниці на суботу знищено останні фіґури біля церков. Це кандидати в комсомольці складали іспити на прийняття у партію. По селах посилюється русифікація; у школах є тільки предмет української мови, а решта все по-російськи. Так само у клюбах імпрези даються в російській мові".

І як не дякувати за це „друге" життя на землі?

Золочівець

Комісар здоров'я закликає лікарів, щоб намовляли пацієнтів не курити

Ню Йорк. — Міський комісар здоров'я д-р Джордж Джеймс, промовляючи на закінченні шкільного року в Нюйоркській поліклініці, закликав клясу випускників — 144-ох лікарів із 30-ох країн, — щоб вони старалися переконувати своїх пацієнтів, що треба припинити курення. Д-р Джеймс підкреслював значення запобіжної медицини і вказував на те, що із 15 пацієнтів, хорих на пістряка легенів, можна б аж 12 врятувати, коли б лікар порадив був їм припинити курення своєчасно. Тепер вдається вилікувати з 15-ох пацієнтів тільки одного. Промовляв і конґресмен демократ Лїонард Фарбстейн, який звернув увагу на те, що кілька лікарів курили цигарки навіть під час промови д-ра Джеймса. Конґресмен Фарбстейн повторив думки президента Теодора Рузвелта, який сказав, що кожний новий іміґрант повинен до 5-ох років навчитися по англійськи або вернутися до своєї країни походження. Конечність знання англійської мови є тим більша для лікарів, які мусять зрозуміти пацієнта,

Д-р М. Яремко

У ВСЬОМУ ВІДЕНСЬКА „СІЧ" БУЛА ПЕРША...

(2)

Ніхто інший, як 25-літній січовик Юліян Бачинський, написав книжку „Україна Ірредента", в якій перший висунув постулят „самостійности України", доказуючи її конечність соціяльно - економічними арґументами. Книжка ця стала епохальною у розвитку прагнень всіх українців.

У 1880 і 1884 роках відбулися перші українські всестудентські з'їзди-віча в Коломиї. Ці з'їзди також скликав і зорганізував провід „Січі", який на десятки літ скоріше обговорював конечність вирішення деяких справ, як, наприклад, на другому з'їзді справу зорганізування і вищої освіти для нашого жіноцтва. В Галичині перше жіноче віче, зорганізоване заходами Наталії Кобринської, відбулося щойно в 1891 році в Стрию. І справді, жіночий рух з домаганням допущення жінок до університетських студій і творення жіночих гімназій почав ширитися в краю. Та яка реакція була галицьких товариств! Інакше було відношення „Січі" до цього руху. Тут, у віденській „Січі", Наталія Кобринська знайшла не лише гарячих однодумців, але й пильних слухачів своїх перших творів „Пані Шумінська" та „Задля кусника хліба", які вона написала головно за особистою заохотою О. Терлецького. Надзвичайно сердечні відносини в'язали січовиків і з іншими жіночими діячками, як Олена Пчілка, Леся Українка та Антоновичівна.

Заходами січовиків О. Терлецького, І. Франка та Мик. Шухевича в 1883 році студенти вибираються у „мандрівку" по краю. По містах і селах дають вони реферати, влаштовують концерти та академії, спричиняючись у такий спосіб до піднесення національної свідомости широких мас. Такі студентські мандрівки, прекрасно описані І. Франком у його „Мандрівничій літописі", були не чим іншим, як народовецьким „хлопоманством", але в західньоевропейському стилі.

Під час цих мандрівок січовики відбули таємні наради в справі заснування центральної всестудентської організації, щось вроді загальної студентської екзекутиви, хоч і нелегальної. Здійснено ці пляни щойно по першій світовій війні, в 1922 році, коли створено загальну всестудентську українську організацію в Празі у формі ЦЕСУС-у. Але й тоді, себто в 1922 році, „Січ" вела провідну ролю у зорганізуванні цього студентського союзу. Отже, на повних сорок літ скоріше „Січ" обговорювала цю справу!

А тепер ще про один момент з історії „Січі". Як відомо, українська галицька політика старших провідників, через специфічні обставини, держалась доостанку, себто до самого упадку Австро-Угорської монархії „австрійської клямки". Інших поглядів були січовики, і то в самому серці Австрії, у Відні. У відношенні до Австрії вони були радше прихильниками політики чехів.

Протиавстрійські тенденції січовиків скріпились головно по маніфесті цісаря з 4 листопада 1916 року, силою якого прийшло до відокремлення Галичини, що мала увійти в склад майбутньої Польщі. З цими тенденціями січовики тепер майже не крились і голосно їх виголошували у своїх рефератах, через що команда станиці УСС у Відні навіть заборонила ходити до „Січі" своїм стрільцям, які залюбки це робили. Зате січовики з великим захопленням приймають вістку про вибух революції в Росії та про створення в Києві українського уряду.

Тепер січовики, разом з таємним військовим комітетом, пропаґують навіть розв'язання леґіону УСС'ів і перехід січових стрільців та інших вояків - українців австрійських частин на Україну для піддержки Центральної Ради. На зборах „Січі" чути чимраз сильніші голоси за те, щоб українці, нарешті, відірвались від Австрії і самостійно вирішували свої національні справи. Під проводом енерґійного голови Зенона Пеленського січовики на своїх зборах в днях 25 квітня і 3 грудня 1917 року схвалюють резолюції, в яких домагаються прилучення всіх українських земель Австро-Угорщини до Української Республіки, здійснення чого прийшло щойно два роки пізніше актом 22 січня 1919 року в Києві. Повний текст цієї резолюції можна знайти в альманасі „Січі" п.з. „Над синім Дунаєм", у статті д-ра Івана Німчука „За соборну і самостійну" та в статті цього самого автора у „Вістях Комбатанта" (Ню Йорк, 1963, ч. 2, стор. 60-63), де автор підкреслює найтіснішу співпрацю „Січі" з таємною військовою організацією у Відні, відкриваючи їй двері своєї тісної домівки на найбільш секретні наради.

Резолюції цих останніх зборів вислано до українських газет у Львові, де їх цензура сконфіскувала і передала віденській поліції. Тож поліція заарештувала голову „Січі" та членів виділу, а саму „Січ" опечатала. Учасникам зборів загрожував суд за державну зраду...

І тут знову вибивається підхід січовиків, які вважали, що такий суд міг би спопуляризувати українську справу в Европі, а головно в колах Антанти, допомоги якої безуспішно запобігав український уряд два роки пізніше.

До судової розправи не прийшло з огляду на кількох учасників, яким очевидно грозив польовий суд, що звичайно не шуткував, і так всю ту аферу, за посередництвом Української Парляментарної Репрезентації, а головно завдяки підписаному в Бересті миру, припинено.

Закінчу пригадкою двох славних імен (повний список імен січовиків уміщено в архівах „Січі" у Відні, а частинний список їх подано в книжці К. Левицького „Історія політичної думки ..." ст. 132-133), які стоять у близькому зв'язку з нами всіма тут, на еміґрації. Це — д-р Степан Витвицький, член і голова „Січі" від 17 травня до 10 грудня 1905 року, а тепер президент Української Народної Республіки в екзилі, та д-р Лука Мишуга, довголітній і надзвичайно здібний редактор „Свободи" та один з організаторів багатомільйонового Українського Народного Союзу. На сторінці 23-ій альманаху „Над синім Дунаєм" д-р Лука Мишуга пише: „З радістю згадую віденську „Січ", де вчився я писати перші протоколи, переводити засідання, укладати статути, складати резолюції, переводити мирові суди і працювати в робітничих товариствах... Відень вчив нас радости життя. Та одного не зазнав я у Відні — сили тої великої ідеї, що захопила б ціле моє єство і була б моїм паном, а я її слугою. І саме тому з таким легким серцем тепер його прощаю"...

(Кінець)

Весняний Злет Юнацтва СУМА в Елленвіл

На Оселі СУМА біля Елленвілу 1-го і 2-го червня відбувався IV-ий з черги Весняний Злет Юнацтва, в присутності понад 500 юнаків і юначок з різних Осередків і Відділів Спілки, та якому приглядалося кілька сотень батьків, знайомих і гостей. Юнацтво СУМА в одностроях, радісно вітало свою Оселю, розповідаючи один одному про навчання і працю у своїх Відділах, демонструвало свої осяги в спортових грах і змаганнях, мистецькихописах українських танків, співу і слові та конкурсі знання. Все це входило в програму першої весняної зустрічі юнацтва — IV-го Весняного Злету.

Злет почався відкриттям, в якому взяло участь понад 400 юних сумівців, члени Команди Злету, Головної Булави Юнацтва і Головної Управи СУМА.

„Борись і добувайся Батьківщини" (слова Л. Українки), — були головним моттом цих двох днів, святочним відміченням 50-річчя від дня смерти української поетеси, яка залишила нам цей заповіт, вшануванням героїв, впавших за волю України в 25-ліття трагічної смерти сл. п. полк. Евгена Коновальця, керівника і організатора збройної боротьби проти окупантів України, та вшануванням мільйонових жертв українського народу голодової облоги України, що її 30 років тому штучно створила большевицька Москва.

Після звітної частини, піднесення прапорів та вступного слова Керівника Юнацтва СУМА Е. Гановського, провід Злетом перебрала Команда в складі: Е. Курило — комендант, М. Шмігель — заступник, Е. Лічманенко — писар, В. Лавро — бунчужний, С. Данилович — булавний, Х. Радьо — булавна, М. Стецький і Л. Кормелюк — керівники спорту, К. Семанишин — перша поміч, І. Губіцька — член Команди. Зложенням вінка, що його сплели старші юначки з дубового листя і китиці червоних рож, у стіп Пам'ятника Борцям за Волю України, який поставлено минулого року у 20-ліття постання УПА та відчитанням святочного і денного наказів закінчено відкриття Злету.

Приступлено до спортових змагань 252 молодих сердець затремтіло на старті. Хто скорше прибіжить 60 чи 100 ярдів! Хто стане найкращим спортсменом і спортсменкою, хто перебере перехідну чашу у відбиванці Юнаків, а хто Юначок, хто найдалі кине важкою кулею, диском, чи скочить в далечінь, хто здобуде першенство в знанні, хто здобуде першенство в мистецьких описах, та котрий Відділ Юнацтва буде мати найбільше перших місць та взагалі за свою активну участь в Злеті, організованість і карність, стане першуном Злету і забере Велику Чашу — питання, які турбували кожного учасника та глядачів.

Віги на 100 ярдів, 60 ярдів, мет кулею, скоки і відбиванка заповнили програму цілого пополудня в суботу. Юнацтво групами переходило від однієї спортової конкуренції до другої і під вечір судді проголосили всіх тих, що в неділю перед полуднем мають ставитися до фінальних змагань.

Вечером товариська забава, вечірня зоря і нічна тиша. Тільки стійки по таборових площах.

Ранню тишу перервав свисток дижурного Команди і все Юнацтво вибігло на спортову площу до раннього проруху. Миття, порядкування приміщень, рання молитва, вивішення прапорів і денний наказ — це нормальний порядок і початок дня для тих, що вже мали нагоду побувати в таборах. В 8-ій годині все юнацтво стояло лавами перед таборовими каплицями і уважно слухало Служби Божі і проповіді отців — духовних опікунів на Оселі. На кінець Служби Божої, о. Л. Гузар довершив акту врочистого посвячення прапору 1-го Відділу Юнацтва СУМА „Канів" з Ню Йорку. Головними свідками (кумами) при посвяченні були: М. Кормелюк, М. Фурда, М. Грицковян, Е. Несторук. Після переведення присяги з прапороносцями і відспівання „Боже Великий", юнацтво відійшло до табору, щоб зараз після сніданнд приступити до фінальних змагань в спорті, конкурсі знання та мистецьких описів.

На площі відбиванки юнаки Гартфорду змагаються з минулорічним першуном — юнаками з Бінгемтону, але „встоятись не були сили" і перехідну чашу в друге забрав Бінгемтон. За здобуття цієї чаші змагалися юнаки: Нюарку, Ню Йорку, Філядельфії, Пасейку, Бостону і Бруклину. Першенство у відбиванці юначок — чашу здобула команда з Гартфорду, перемігши юначок з Ню Йорку, Нюарку, Бінгемтону, Філядельфії, Ню Гейвену і Пасейку.

В іншому місці окрема Комісія в складі: проф. В. Феданкова, В. Яськова, Петиша і Г. Цебрія переводить першенство знання. Юнацтво ще в останній хвилині перевіряє себе: „з якого твору є клич — „Борись і добувайся Батьківщини", чи Драгоманів мав вплив на Л. Українку? Життєпис Л. Українки і Євгена Коновальця, та завжди точки „Законів юнацтва СУМА".

Першунами знання стали: 1) Молодші юначки: О. Ференц (Нюарк), А. Лавро (Ню Йорк), Л. Цебрій (Ню Йорк), Н. Яськів (Ню Йорк). 2) Старші юнаки: Н. Юрченко (Ню Йорк), М. Кіра (Ню Йорк), І. Салецька (Гартфорд), Х. Принада (Картерет). 3) Старші юнаки: В. Данчук (Ню Йорк), Ю. Романець (Філядельфія), Б. Рудієвський (Гартфорд).

Після обіду, юнацтво в народніх українських строях спішило на арену, щоб мистецькою частиною завершити злет. Число учасників збільшилося до 500, бо деякі Відділи прибули щойно в неділю ранком, бо в суботу вечером мали важливі виступи перед американцями та в телевізії.

Різно - кольоровою стяжкою пересуваються гуртки в танці. Гості, які численно обступили простору арену, захоплюються гуртовими танками та досконалим виконанням юнацтва з Бостону, Гартфорду, Пасейку, танковою ілюстрацією, що й виконало юнацтво з Бінгемтону, хороводами юнацтва з Ню Йорку, гагілками і веснянками, що їх вивело молодше юнацтво з Нюарку, сольовими танками юнацтва з Йонкерсу, Філядельфії, Бруклину. Сльози радости і утіхи тиснуться до очей багатьом, бо не можуть дати віри, що українська молодь так щиро і з захопленням плекає наші старі традиції і наше народне мистецтво.

Збірні деклямації юнацтва з Бінгемтону і Бруклину, сольовий виступ на акордеоні (Йонкерс), мандолінове тріо (Ню Гейвену), а врешті виступ ансамблю молодих бандуристок з Ню Йорку в своїх щойно пошитих стилевих народніх строях доповнюють багатющу мистецьку програму. Оціночна Комісія, до якої входили: виховниця п. Сидор - Чарторійська, інж. Винник Євген і пані С. Радьо, після закінчення програми були у великому клопоті, бо дійсно було важко визначити місця. Майже всі точки були досконало і по мистецьки виведені, юнацтво і керівники завдали собі чимало труду і праці, кожний виступ мав щось оригінального, нового і гарного.

Під час Злету була відкрита також виставка праць Юнацтва з Ню Йорку, Трентону і ін. Можна було подивляти осяги наших наймолодших: вишивки вишивані маленькими руками молодших юначок, великі колекції відзнак, жетонів, поштових марок, по мистецьки оформлені ройові, відділові чи осередкові альбоми, а головно різьблені предмети.

І знову лави виструнчилися і впала команда „до звіту глянь" — Друже Командант 500юних сумівок і сумівців з відділів: Ню Йорк, Нюарк, Пассейк, Трентон, Філядельфія, Гартфорд, Бостон, Ню Гейвен, Аллентавн, Бінгемтон, Йонкерс, Джерзі Сіті і Бруклин готові до Вашого наказу — . Лунає грімке „Гартуйсь", коротке і бадьоре слово команданта Е. Курила, а голови окремих Комісій проголошують висліди і підсумки злету.

В конкурсі знання в групі молодших юначок — чотири перші місця, в групі старших юначок теж чотири перші місця, в групі старших юнаків аж 3 перші місця. Перехідну чашу відбиванки юнаків перебирає Бінгемтон, а юначок Гартфорд. Найкращі спортсменки Злету дістають золоті медалі: в групі молодших юначок — Л. Слобідська (Трентон), в групі молодших юнаків — В. Коваль (Ню Йорк), старші юначки Л. Андрусишин (Пассейк), старші юнаки — Гусак (Бостон).

Могутнє, з щирого серця „Слава" розноситься горами кількакратним відгомоном. Командант Злету Євген Курило з цілою Командою, членами Головної Управи СУМА, головами Осередків, головами Батьківських Комітетів і представниками інших Організацій і установ відбирають дефіляду та прощаються з юнацтвом, яке спішить до своїх приміщень, щоб скоро бути готовим в дорогу до дому, бо завтра всі йдуть ще до школи, а дехто має кінцеві іспити.

Пресбюро СУМА.

„Жива газета" в Нюарку, Н. Дж.

Вечір „Жива Газета", що відбувся 17-го березня, в залі Української Централі в Нюарку, був черговим успіхом рухливого проводу 28-го Відділу Союзу Українок Америки. Імпрезова референтка п. Лідія Гладка подбала про те, щоб присутні не сиділи офіційно в рядах крісел, тільки за столиками в колі знайомих, чи приятелів, створюючи в цей спосіб настрій для слухання „газети".

На вечорі виступали такі відомі журналісти: п-ні Ірина Пеленська, п-ні Ольга Кузьмович, п. Іван Кедрин-Рудницький і п. Василь Качмар.

„Українська жінка на рідних землях у світлі дійсности" — це була тема статті п-ні Ірини Пеленської. Вона познайомила слухачів із працею і досягненнями жінки в сучасній Україні. Сьогодні жінка працює в кожній галузі: шахти, каменьоломи, лісорубка, трактори і т. п. Жіночі організації, які існують в Україні, не дбають про удогіднення і поліпшення умов жінки, тільки про здійснення напрямних партії. У жінки важкі умови життя, її приватне життя контрольоване, вона позбавлена привілею жінки - матері виховувати дітей згідно з своїм бажанням. Поміж в'язнями 20% — це жінки. Не дивлячись на невідрадні умови, жінка вперто стремить до освіти, здобуваючи вання лікаря, педагога, науковця, появляється відносно велике число поетес. Жінка зберігає своє національне обличчя, відновлює старі традиції, плекає мову. Вона не затратила любови до України і віри в Бога.

Стаття ред. Івана Кедрина „Українська преса колись і тепер" займалася справою української преси. Нав'язуючи до наших особливих політичних обставин, через які все культурне життя нації і її відродження прийшло з спізненням,. редактор Кедрин з'ясував присутнім умови і можливості українських щоденників „Київська Рада", львівське „Діло", джерзісітська „Свобода", представляючи не тільки труднощі української преси, але й журналіста, що мусів здобувати собі належне становище серед власного суспільства. Українська преса пов'язана не тільки з українськими справами, але й мовою, що в наших умовах стає загрозливе. Кадри старших журналістів будуть все більше корчитися і преса, яку маємо сьогодні, перестане існувати. Молоді журналісти мусять мати не тільки талант і потрібну освіту, але також добре вироблену і опановану мову.

Ольга Кузьмович в статті „Молода українка під сьогоднішню пору" торкалася дуже дразливого питання: молодої українки на американській землі. Молода українка живе в двох світах — у тому, що навколо неї і в другому, накиненому старшими, в духовому світі традицій і стремлінь України, любов до якої, на думку пані Кузьмович, прищеплюють молодій людині не завжди вартісними словами. Старші втягають молодих у конфлікти, яких вони не знаїн, надаючи їх життю двотоновість. Молода дівчина із обличчям - маскою, навантажена обов'язками, подвійною школою, пластом, музикою, церквою, в неї не залишається часу на належні і потрібні в тому віці розваги. Вона без успіху, притовчена всім, що старші накладають на неї. Питання: Що старші дають їй за стільки проблем? Стараються зрозуміти її? Видається, що розв'язку у своїй двотоновості, молода дівчина знаходить сама. У Пласті з них прекрасні виховниці навіть в 14 років. Можливо, що в тому вони знаходять відпругу і приємність для себе самих. І розгубленість минається в деякій мірі, коли вони стають дорослими людьми і мають свої родини. Тоді самі розглядаються за українським духовим кормом. В деяких місцях ця стаття є дискусійною.

Кожен із журналістів вносив не тільки своїми словами, але й тоном голосу певний настрій. М'якість і місцями легенький глум в Ірини Пеленської, притаманний дотеп і виразна дикція Івана Кедрина, поетичність із незагостриними закидами на адресу старших, в Ольги Кузьмович і, майже церковна, повага — як й підходило до теми — в четвертого з черги журналіста, ред. Василя Качмара.

Тема статті „Велика постать", що хвилює сьогодні християнський світ взагалі, а український зокрема - - Митрополит Кир Йосиф Сліпий. Духовий зміст, ідеї, переживання і готовість на мучеництво за свою віру доказана дійсністю — ось образ, що представив слухачам доповідач. Митрополит, за яким у час ув'язнення стояли не тільки Його вірні, але потрапили заступитися за Нього інтелектуали західнього світу, члени Академії Наук Франції, Англії, Німеччини. Ред. Качмар добачає у звільненні, піднесення престижу української католицької церкви.

Вечір відкрила голова Відділу п. Настюк, з'ясовуючи працю Відділу і зміни, які зайшли в ній із прибуттям нових членів. Вітала журналістів і провадила вечір імпрезова референтка п. Лідія Гладка.

Дарія Ярославська

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
ПОТОЧНІ ПОДІЇ [1963]

ЧЕРВЕНЬ:

22-го: Початок дитячого табору на Союзівці для дівчат. Табір триватиме до 13-го липня; після того відбудеться табір для хлопців.

ЛИПЕНЬ:

14-го: Починається на Союзівці дитячий табір для хлопців і триватиме до 4-го серпня.

СЕРПЕНЬ:

4-го: Починається на Союзівці 4-тижневі курси українознавства для молоді у віці від 16 до 20-го року життя. Курси триватимуть до 30-го серпня.

ВЕРЕСЕНЬ:

1-2-го: Зв'язаний з Днем Праці кінець тижня із традиційними, багатолюдними спортовими змаганнями на Союзівці.

15-го: Традиційний Союзовий Фестин на Союзівці з окремою програмою для відзначення 70-річчя „Свободи".

Ініціятивні сходини Українського Професійного Об'єднання у Філядельфії

П'ятого квітня у Філядельфії відбулися ініціятивні сходини для сформування Українського Професійного Об'єднання Учителів.

Вже віддавна бачиться потребу такої організації, яка б з'єднала учителів, які вчать в американських школах. Організація поставила собі за ціль: 1. Об'єднати учителів для виміни думок зв'язаних з проблемами виховання і навчання в американських школах, 2. Справлювати похибки, які появляються в американській пресі і шкільних підручниках про Україну і українців, 3. Нав'язати товариські взаємини між членами організації.

Членами організації можуть стати абсольвенти американських високих шкіл, які вчать в американських школах, вчили, або плянують вчити.

Вибрано комітет з трьох осіб, п. Петруся Коцюбайло, Галина Савчак, Калина Козак, для накреслення плянів і правильника організації.

Було б побажаним, щоб всі учителі міста Філядельфії приєдналися до вже заснованого Професійного Об'єднання Українських Учителів. Закликається інші міста З'єдинених Держав творити у себе подібні товариства.

За дальшими інформаціями прошу звертатися до: п. Петруся Коцюбайко, 1817 Oakmont Street, Philadelphia 11, Pa.

Ділимося сумною вісткою
з Рідними і Знайомими,
що дня, 9-го червня 1963 року
упокоїлася наша Найдорожча

МАМА

бл. п. Катерина СЕНКОВСЬКА

Членка Апостольства Молитви і Союзу Українок Америки,
проживши 70 років.

ПАНАХИДА буде відправлена у ВІВТОРОК, 11-го ЧЕРВНЯ 1963 р. о год. 8-ій веч. в каплиці Boyertown Chapel, 188th Street & Webster Avenue, Bronx, N.Y.

ПОХОРОН в СЕРЕДУ, 12-го ЧЕРВНЯ, о 9-ій год. ранку до церкви Преч. Діви Марії, Бронкс, а опісля на цвинтар Holy Cross Cemetery, N. Arlington, N.J. Похороном занимається похоронне заведення П. Яреми.

В глибокому смутку:

Сини: МИХАЙЛО
ПЕТРО
ЙОСИФ
Доньки: АННА КЕЙСИН
МАРІЯ ВОЗНИК
СОФІЯ ХОМІВ
ГЕЛЕН КОЗІНК
ЕЛІС ТУКАЧИК

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
ДРУГА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

українських істориків і дослідників суспільних наук.
Редакційно-видавничої комісії „Історичних збірників" при Історичній секції Академії.

Програма:

Відкриття Конференції.

Доповіді, присвячені питанням історії української суспільно-політичної думки і громадських рухів XIX — початку XX століть.

1. Володимир МІЯКОВСЬКИЙ: „Дослідження історії громадських рухів у Всеукраїнській Академії Наук 1920-х років".
2. Юрій ЛАВРІНЕНКО: „До генези українських партій".
3. Євген ПИЗЮР: „Конституційна доктрина Драгоманова".
4. Любомир ВИНАР: „Володимир Антонович як історик козаччини".
5. Любомир М. КОВАЛЬ: „Михайло Іванович Туган-Барановський як учений і українець".
6. Михайло ВОСКОБІЙНИК: „Українці й українська справа в російській Державній думі".

Дискусія над доповідями.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ

Конференція відбудеться в суботу, 15-го червня 1963 року, о 9-ій год. 30 хв. ранку, в будинку Академії (206 Вест 100 вулиця, Ню Йорк).

О 8-ій год. веч. там же відбудеться товариська зустріч.

Редакційно-видавнича Комісія
„Історичних збірників" УВАН у США

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

На науковому засіданні Мистецької кураторії і Історичної секції Академії 31-го березня д-р Ігор Соневицький доповідав на тему: „Доля Веделевої спадщини".

Доповідач почав з вияснення історії музичної спадщини українського церковного композитора Артема Лук'яновича Веделя (1767-1808). Ведель свої твори писав в останній декаді ХУІІІ століття. Після 1798 року його творча праця припиняється через політичні переслідування, запроторення в „Смірітельний дом", царську заборону писати, психічну депресію та передчасну смерть. Популярність його творів була незвичайно велика, може й тому його твори були розпорошені по всій Україні та поза її межами, і не було кому їх зібрати. Тільки Аскоченський придбав партитуру 12 концертів, писану власною рукою Веделя і подарував її ще перед 1856 роком Київській Академії, де вона зберігалася до першої світової війни, існувала ще й до другої світової війни; а тепер слід по ній загубився. Така сама доля була й інших дрібніших творів, що зберігалися в музеї „Церковно-Археологического Общества" при Київській Академії. Д-р І. Соневицький підкреслив, що не всі Веделеві концерти ввійшли в ту партитуру 12 концертів, яка, завдяки Аскоченському зберігалася в Київській Академії: в ній не має, м. ін., найбільш відомих двох концертів „На ріках Вавилонських" (ц-моль і а-моль).

Хоч твори інших українських церковних композиторів тих часів, Березовського і Бортнянського, появилися друком вже з кінця ХУІІІ століття, повне видання концертів Бортнянського приготовив композитор Чайківський, але царська цензура ціле століття не дозволяла видавати твори Веделя з уваги на його „неблагонадійність". Тільки на початку ХХ століття, не без впливу праці Петрушевського про Веделя, проломилась крига і перший Лісіцин у 1902 році видав концерт Веделя „На ріках Вавилонських" (ц-моль). З того часу аж до вибуху Першої світової війни різні видавництва та різні видавці друкували композиції Веделя. Вони діяли на власну руку, без пляну, поводилися з композиціями кожний відповідно до свойого наставлення, і не знайшлося нікого, щоб, принаймні, підрахував спадщину композитора. А вже після приходу большевицької влади ніхто на Україні не наважився писати про церковного композитора або збирати його твори. Це можна зробити тільки на еміграції. Тому, підкреслив доповідач, він десять років тому розпочав працю над збиранням матеріялів про забутого композитора і розшукуванням його друкованих та недрукованих творів. Небагато матеріялів знайшов в американських прилюдних бібліотеках, звернувся до розшуків їх серед приватних осіб. Тут він знайшов підтримку. Пані Т. Кошиць прислала Веделеві твори з бібліотеки покійного О. Кошиця, а саме цінні два виписки Хрестоматії Лісіцина (5 концертів і 4 композиції з Всеношної) і дозволила зробити з них фотокопії. А вже найбільше спричинився до збирання творів великий ентузіяст справи — М. І. Скрипник, що писав до знайомих і незнайомих йому реґентів по різних країнах вільного світу, ЗДА, Канада, Бразилія, Франція, Німеччина. Доповідач завдячує йому за багато оріґінальних друків, фотокопій та переписаних нот.

От же, як зазначив доповідач, у руках д-ра І. Соневицького знаходиться 12 з поміж 14 друкованих концертів, з 12 концертів, що знаходилися в бібліотеці Київської Академії, появилися друком, на жаль, тільки 5, повна Літургія, Всеношна та низка дрібніших творів друкованих і недрукованих, щоб згадати тільки відому композицію „Покаянія отверзі мі двері", окремі літургійні пісні, канони св. Пасхи, Ірмоси Рождества Христового, Ірмоси Богородичні, „Кто єсть сей Цар слави".

Ведель належав до плодючих композиторів, коли звернути увагу на те, що по закінченні своєї освіти, тільки десять років находився на волі і мав змогу працювати. Доповідач, на закінчення доповіді, поставив питання: чи можемо дозволити, щоб спадщина українського патріота-композитора далі нищилася і пропадала марно, щоб була розпорошена по світі і чи не слід подбати про видання її до 200-ліття народин Веделя, що припадає на 1967 рік?

Доповідь д-ра Ігор Соневицький ілюстрував, виконуючи на фортепіяні фраґменти творів Веделя.

Н.

Філядельфійська молодь Шевченкові

Ідучи за покликом Шевченкового Комітету, Українська шкільна молодь, замешкала в ділянці 25-ої вул. у Філядельфії, влаштувала 31 березня Шевченківський концерт, дохід з якого призначено на пам'ятник у Вашингтоні.

В концерті взяли участь крім студентки Зорислави Колінко, яка виголосила промову, цілоденна парохіяльна школа при церкві св. Миколая, дитячий садок, „Молода Просвіта" та оркестра „СУМА".

Школа св. Миколая під проводом своєї вчительки п. Л. Бульби дала кілька хорових точок та кілька деклямацій, якими переплітано хорові точки. Виголошено: „Сонце заходить" (маленька Ганུся Викрикач), „Іван Підкова" (Анна Потелицька), „Мені тринадцятий минало" (Орест Збир), „Послання" (Орест Борис) та „Розрита могила" (Ірина Столяр). В усіх тих виступах було видно працю вчительки, і глядачі прийняли їх оплесками.

Дитячий садок під управою п. Ст. Курчаби дав дві збірні деклямації; „Гніздечко Шевченка" та „Сонце України" зі збірки М. Юркевич. Маленькі діти, як звичайно, тішаться найбільшою увагою авдиторії, тим більше, коли вони добре приготовані, як це було на згаданому концерті.

„Молода Просвіта" виступила з двома точками. Першою була збірна деклямація — інсценізація „Б'ють пороги", яку вивела п. Оля Селезінка, неструджена виховниця нашого молодого покоління; другою: п'єска в одній відслоні під назвою: „Тарас у школі в дяка" В. Мацькова, яку поставила п. Ст. Курчаба. П. Курчаба зуміла підібрати відповідних виконавців. На вирізнення заслуговують Я. Ратич (Тарас) та П. Януш (дяк).

На кінець виступила оркестра СУМА під диригентурою проф. П. Пруса. Відіграно в'язанку укр. пісень з сольовими виступами маленьких Марії Когут та Тереси Мудрик, та композицію зі сольом Ірини Когут.

Концерт закінчено українським гимном, який відіграла оркестра.

В часі одної з перерв П. В. Мацьків, член ОПДЛ вручив нагороди тої організації Тамарі Городиській та Мирославові Гарасевичеві, за їх літературні праці, нагороджені на Шевченківському Конкурсі Юних Авторів з нагоди Шевченкового року.

Треба підчеркнути, що того рода виступи дають не тільки приємність глядачам, але є великим виховним чинником.

Степанія Чорпіта

Значення офіри

Одною з важливих спонук приношення жертв чи складання офіри є свідомість залежности людини від Бога, що є Творцем і першою причиною всіх створінь. І в дальшому Господь Бог зберігає кожне створіння при існуванні, тому кожне створіння є залежне від Бога. Зокрема людина, що її наділив Господь Бог розумом і свобідною волею, має не тільки визнавати абсолютний Божий Маєстат, але й добрими вчинками виявляти свою залежність від Бога. Визнавання Бога та узалежнювання себе від Нього становить суттєвість релігії, яку людина виявляє актами: богопочитання, подяка, просьби й покути. Оці чотири релігійні акти зі своєї природи є внутрішніми актами. Та людина, як створіння, складається не тільки з душі, але й з тіла, тому вона мусить виявляти свої внутрішні акти Богопочитання зовнішніми вчинками.

Людство завжди почитало Бога приношенням жертв та складанням офір, даючи Богові дар зі своєї власности, чим виявляло свою залежність від Бога та признавало Його своїм володарем. Чим більше людина свідома своєї залежности від Бога, тим більше виявляє свої почування до Бога жертвою. Тому то народня філософія створила прислів'я: „Яка віра, така офіра". Приглядаючись різним національним групам, що мешкають у ЗДА, можна бачити, як вони зреалізували на ділі це прислів'я. На це вказують їх величні Божі храми, катедральні святині, шпиталі, коледжі та інші будівлі, збудовані мільйонами долярів. А те все вказує на їх глибоку віру та любов до Бога. Вже й наші деякі громади починають виявляти свою віру ділами, пам'ятаючи на слова св. Письма, що віра без діл мертва. Наші вірні під проводом своїх священиків, побудували вже багато церков, шкіл та інших парохіяльних будівель. Тепер своїми щедрими пожертвами бажають допомогти здвигнути українську катедру Непорочного Зачаття у Філядельфії.

Ми мали вже приємність подавати списки жертводавців у попередніх числах нашої преси, а тепер бажаємо доповнити ці списки іменами нових жертводавців.

Що в нашому народі є шляхетні люди, з глибокою вірою та любов'ю до Бога, вказує зворушливий лист п. Миколи Дячинського з Барто, Па., що прислав на будову катедри $ 1.000, а на українську католицьку Семінарію св. Йосафата у Вашингтоні $ 500. У свойому супровідному листі п. Дячинський пише: „Я і моя покійна жінка Магдалина вирішили пожертвувати свій тяжко запрацьований гріш на будову нової катедри і на Семінарію, де виховуються семінаристи на священиків. 3-го квітня ц. р. моя жінка відійшла з цього світу, а я остався самий. Тепер бажаю виконати постанову моєї жінки і свою і пересилаю поштовим переказом гроші, в доказ любови, що палає в моїй душі до своєї церкви і свого народу".

Нехай Господь Бог сторицею винагородить Вам, Пане Дячинський, за складені Вами щедрі пожертви, а Вашій покійній жінці Магдалині дасть вічний спокій там, де „нема болю, ні журби, ні стогону, а життя безконечне". Родинні ім'я і прізвище Миколи і Магдалини Дячинських буде вписане на пропам'ятній таблиці, а Божественна Літургія за душу Покійної буде відслужена в найближчих днях. Маємо міцну надію, що більше наших вірних зголосеть свої офіри, виявляючи свою любов до Бога і своєї Церкви та народу.

В останньому часі вплинули пожертви від парохії св. Йосафата в Пармі, що вже сплатила першу рату розмету та від парохій: св. Апп. Петра і Павла в Ембрідж, св. Івана в Нортгемптон, св. Миколая в Філядельфії, Внебовзяття у Маямі та св. Миколая в Вудбайн, що склали частину першої рати приписаного розмету.

Щире спасибі Всч. о. Олексієві Кобринові за пожертву $ 150. Ця пожертва — це місячна платня, яку Всч. о. Кобрин передав на будову катедри. П. Гері Павлишин зі Скрентону прислав $ 125 на будову катедри, за що Комітет Будови складає щиру подяку.

Дальшими жертводавцями були: Всч. о. Деодор Патриляк, $ 100, Всч. о. Лев Яцикевич $ 100, Всч. о. Степан Сулик $ 100, Впр. о. Мирослав Харина $ 100. По $ 100 склали також: Парохіяни з Плимут, Па., п-ні Гелен Бацак, п-ні Ольга Дуґан, п-ні Анна Гатика, п-ні Анастазія Скубанич, п. Іван Полк, п. Іван Мерґой п. Петро Поліфка.

Фонд будови катедри перевищив вже суму $ 550.000 (пятсотп'ятдесят тисяч). Щоб розпочати будову треба одного мільйона долярів, а, щоб завершити будову, треба трьох мільйонів долярів. Щоб започаткувати будову в цьому році бракує ще $ 450.000. При цій нагоді просимо всіх українців католиків причинитися своїми пожертвами здвигнути катедру на славу Бога і честь Пречистої Діви Марії. Таким чином виявимо нашу любов і вдячність для Бога за всі Його добродійства, якими обдарив нас у цьому краю.

Пожертви просимо слати на адресу Митрополичої Канцелярії: Archbishop's Chancery, 815 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.

● Югославська преса висловлює нідвозначно острах Тіта і його оточення, що в совєтсько-китайських переговорах, які почнуться в Москві 5 липня ц. р. для вирівняння „ідеологічних" спорів між Москвою і Пейпінгом, будуть запродані югославські інтереси. Московська „Правда" передрукувала недавню промову Тіта, але пропустила той уступ, в якому Тіто ствердив, що з китайськими комуністами не можна примиритись в „принципових" справах. Однією з передумов китайських комуністів щодо замирення з Москвою, є спільне засудження Югославії за її „ревізіонізм" та „співпрацю з імперіялістами".

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

БАЙОН, Н. Дж. В-во св. Арх. Михаїла, Відд. 213 подає до відома, що вже одержав чеки-дивіденди для членів. Члени, які не відібрали своїх чеків на зборах, можуть одержати чеки в секретарки Відділу Маріянни Савран, при 161 W. 30-ій вул. (тел. FE 9-4383), кожного дня в год. 7-9 веч. Також ті члени, які рішили пожертвувати свої чеки на Фонд Наглої Потреби, повинні зайти до секретарки і підписати свої чеки, бо тільки підписані чеки можна передати на Ф.Н.П. — М. Савран, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 14-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорізька Січ, Відд. 371, в год. 8-ій веч. в Січовій залі. — Уряд.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 155, о год. 7-ій веч. в УНДомі під ч. 766 Стейт вул. — М. Фединишин, секр.

СУБОТА, 15-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

ЧЕСТЕР, Па. Піврічні збори Т-ва Т. Шевченка, Відд. 156, о год. 7:30 веч. — В. Новак, секр.

ШИКАҐО, Середній Південь. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, о год. 7:30 веч. в шкільній залі, при 4950 Полайна вул. На порядку нарад: 1) кампанія за приєднуванням нових членів, 2) підготовка до пікніку, що відбудеться 30. червня 1963 р. при 87 вул. і Вестерн Еве., 3) вплачування вкладок, яку належить вплачувати на місячних зборах або на руки теперішнього фін. секр. І. Мелінишина 5842 S. Talman Street, Chicago 29, Ill. М. Харів, пред., І. Мелінишин, фін. секр.

НЮАРК, Н. Дж. Піврічні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 133, в год. 8-ій веч. в Українській Централі при 180 Віллям вул. На зборах можна забрати свої чеки-дивіденди. — Уряд.

ЛІНДЕН, Н. Дж. Піврічні збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 306, в год. 7:30 веч. в домі Стефана Берези при 610 Van Buren Ave., Linden, N. J. — Управа.

СТАПЛЕТОН, С. А., Н. Й. Піврічні збори Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 211, о год. 7:30 веч. в залі де звичайно. — Т. Соколовський, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Піврічні збори Т-ва ім. М. Грушевського, 219 Відд. о год. 7:30 веч. при 675-681 South 19th Street, Newark, N. J. — М. Т. Юров, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", 117 Відд. в год. 7-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вул. Вплачування вкладок від год. 6:30. Р. Іваницький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Екзекутива Т-ва Дністер, 361 Відд. повідомляє, що місячні збори в год. 7:30 веч. у власній домівці при 119 Ave. "A". Це останні передвакаційні збори, тому присутність членів є дуже побажана. — Д-р В. Вишиваний, пред., М. Елеїв, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Надзвичайні Збори Т-ва Жидачів, Відд. 393 о год. 7-ій веч. в УНДомі, в Ню Йорку при 140 2-га Еве. Це будуть останні передвакаційні збори. Всі вкладки мусять бути вплачені. — Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Повідомляємо членів 397 Відд. і 422, що приймання вкладок буде в суботу 15-го червня при 5020 Old York Road в Домі ЗУАДК від год. 12-1-ої по пол. Від год. 3-5-ої приймаємо вкладки при 847 N. Franklin. Просимо прийти і забрати свої чеки-дивіденди. — О. Штогрин, секр.

НЕДІЛЯ, 16-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. Піврічні збори С-ва Любов, 37 Відд. в 3-ій год. по пол. в УНДомі, при 214 Фултон вул. Буде звіт Уряду. Проситься відібрати свої дивіденди. — А. Гнатюк, секр.

МЕНВИЛ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, 349 Відд. о 2-ій год. по пол. в залі Нар. Дому в Рарітані, Н. Дж. — Управа.

ПАСЕЙК, Н. Дж. Піврічні збори Т-ва ім. Ів. Франка, Відд. 97, в 2-ій год. по пол., в церковній залі при 45-47 Гопе Евеню в Пасейку. — М. Мельник, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ, Відд. 182, о 2-ій год. по пол. в залі Укр. Правосл. Церкви при 45-47 Говп Еве. в Пасейку, Н. Дж. — Управа.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 342, о год. 2-ій по пол. в клясі ч. 2 при церкві св. Димитрія в Картереті. — о. П. М., секр.

CLEVELAND, Ohio. Місячні збори С-ва св. Марії, 112 Відд. після 2-ої і 3-ої Служб Божих, в церковній залі св. ап. Петра і Павла. — А. Шмуцок, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. Місячні збори Відд. 370, в шкільній кімнаті при 565 Джордж вул. Касир і секретар Відділу збиратимуть вкладки зараз по закінченні першої відправи в церкві. Рівнож проситься вирівняти свої залеглості. — В. Гіна, секр.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. Піврічні збори Б-ва св. Николая, Відд. 13, в 2-ій год. по пол. в залі Укр. Горож. Клюбу. — І. Карабін, секр.

KANSAS CITY, Kans. Піврічні збори Б-ва св. Володимира, Відд. 323, в 1-ій год. по пол. у власній залі під ч. 10 No. Ferree. — Д. Яремко, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Б-во св. Ів. Хрестителя, Відд. 76 повідомляє, що побір місячних вкладок відбудеться 16-го червня в Українській Централі, при 180 Віллям вул. Проситься відібрати свої дивіденди, як також можна одержати календарі „Свободи" на 1963 рік. — В. Салабун, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 127 в год. 11:30 ранку в церковній залі при Фільмор і Онейда вул. Вкладки треба вплачувати до 25-го кожного місяця. Побір вкладок кожної неділі у вище згаданім приміщенню. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Т-во Дністер, Відд. 430 повідомляє, що побір вкладок за червень відбудеться: 1) Дня 16-го червня в Клюбі „Тризуб" 4930 N. Broad St., в год. від 1-3 по полудні, 2) 16-го червня в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin St. в год. від 11:30 до 1:30 по полудні, 15-го червня в Укр. Клюбі, при 23 і Brown St. в год. від 7-9 веч. — О. Вакат, секр.

БРІДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Українська Січ, Відд. 59, в 2-ій год. по полудні в УНДомі під ч. 500 Галлет вул. На зборах можна відібрати свої чеки-дивіденди. М. Галькевич, секр.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду Ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена.

ТАРЗАН, ч. 5046. Тарзан —

Гарт був змушений піддатися брутальній силі пана джунглів. Всі інші з подивом приглядалися.

Деякі думали заатакувати цього дивного самця, але короткий погляд на переможеного їхнього провідника змінив їхні думки.

Вони всі нагло впали на землю на знак повної підданости новому королеві печерних людей!